

Társadalomtudománnyal foglalkozó karok Scopus által indexált folyóiratcikkeinek vizsgálata

2016 és 2020 között

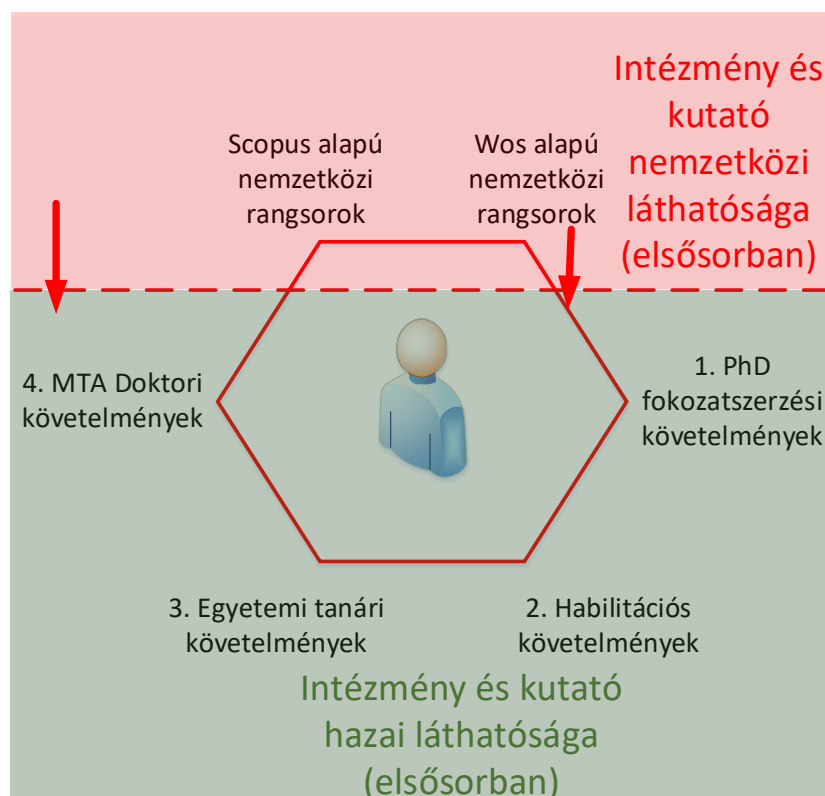
Sasvári Péter¹ - Urbanovics Anna²

Link: <http://doi.org/10.13140/RG.2.2.24245.19685>

Bevezetés

Az utóbbi időben az Államtudományi Hírlevél mellékleteként megjelenő írásaink célja körbejárni a legérdekesebb, nemzetközi tudományos életről és folyamatokkal, a hazai tudományos közösséget is érintő kérdéseket. Ezek mentén foglalkoztunk több alkalommal a nemzetközi teljesítményértékelés és rendszer alapját adó nemzetközi egyetemi rangsorokkal, hazai előmeneteli rendszerekkel, a társadalomtudományokra vonatkozó sajátosságokkal (Sasvári et al., 2020a).

Jelen tanulmányban azt vizsgáljuk, hogy a hazai társadalomtudománnyal foglalkozó karok publikációs teljesítménye miként kerül elszámolásra, különös tekintettel a nemzetközileg magasan indexált közlemények „hasznosulására”. Magyarországon a társadalomtudományokkal foglalkozó kutatóknak egyszerre számos követelményrendszernek szükséges megfelelni, hiszen saját és intézményi előmenetelükre, versenyképességükre egyaránt írniuk kell a közleményeket.

1. ábra: Társadalomtudománnyal foglalkozó kutatókat érintő követelményrendszere

Forrás: MTMT

¹ Egyetemi docens, Nemzeti Közszerzési és Infotechnológiai Tanszék, 1083 Budapest, Ludovika tér 2. E-mail: Sasvari.Peter@uni-nke.hu

² PhD hallgató, Nemzeti Közszerzési és Infotechnológiai Tanszék, 1083 Budapest, Ludovika tér 2. E-mail: anna.urbanovics@gmail.com

Az utóbbi években átrendeződő teljesítményértékelés fokozatosan a nemzetközileg magasan jegyzett közlemények felé tolja a publikációs tendenciákat, ezen belül is kiemelt jelentőséggel bírnak a világszerte két elismert citációs adatbázis által jegyzett közlemények köre. Ezek egyike a Clarivate Analytics (Web of Science), a másik a Scopus. E két adatbázisra nemzetközi szinten is építenek, ennek legjobb példája a nemzetközi egyetemi rangsorok minősítési folyamata. Ezek közül három rangsort érdemes kiemelni, melyek a Quacquarelli Symonds (QS, Scopus alapú), a Times Higher Education (THE, Scopus alapú) és az Academic Ranking of World Universities (ARWU, Wos alapú). A három rangsor mindegyikében jelentős súllyal kerül figyelembevételre a kutatási (kimondottan publikációs) teljesítmény.

A hazai kutatók egyéni előmenetelük szempontjából kettő piramist igyekeznek megmászni (Bazsa, 2017). Az egyik piramis csúcsát az egyetemi tanári kinevezés, a legutóbbi szabályozások szerint Scopus által indexált publikációs minimummal, míg a másik piramis egyik legmagasabb lépcsőfokát az MTA doktori fokozatszerzés jelenti. Ez utóbbihoz a társadalomtudósok számára az MTA IX. Osztály által meghatározott nemzetközi és hazai listás folyóiratok a legjobb pontszámokkal elszámoltathatók. Ezek szerint tehát mind az MTA folyóiratlistáit, mind az SJR (Scimago Journal Ranking), és a Web of Science Master Journal List követniük szükséges a siker érdekében. (Sasvári et al. 2020b)

A három lista között viszont jelentős eltérések vannak, aminek pontos számítására vállalkozunk ebben a rövid elemzésben.

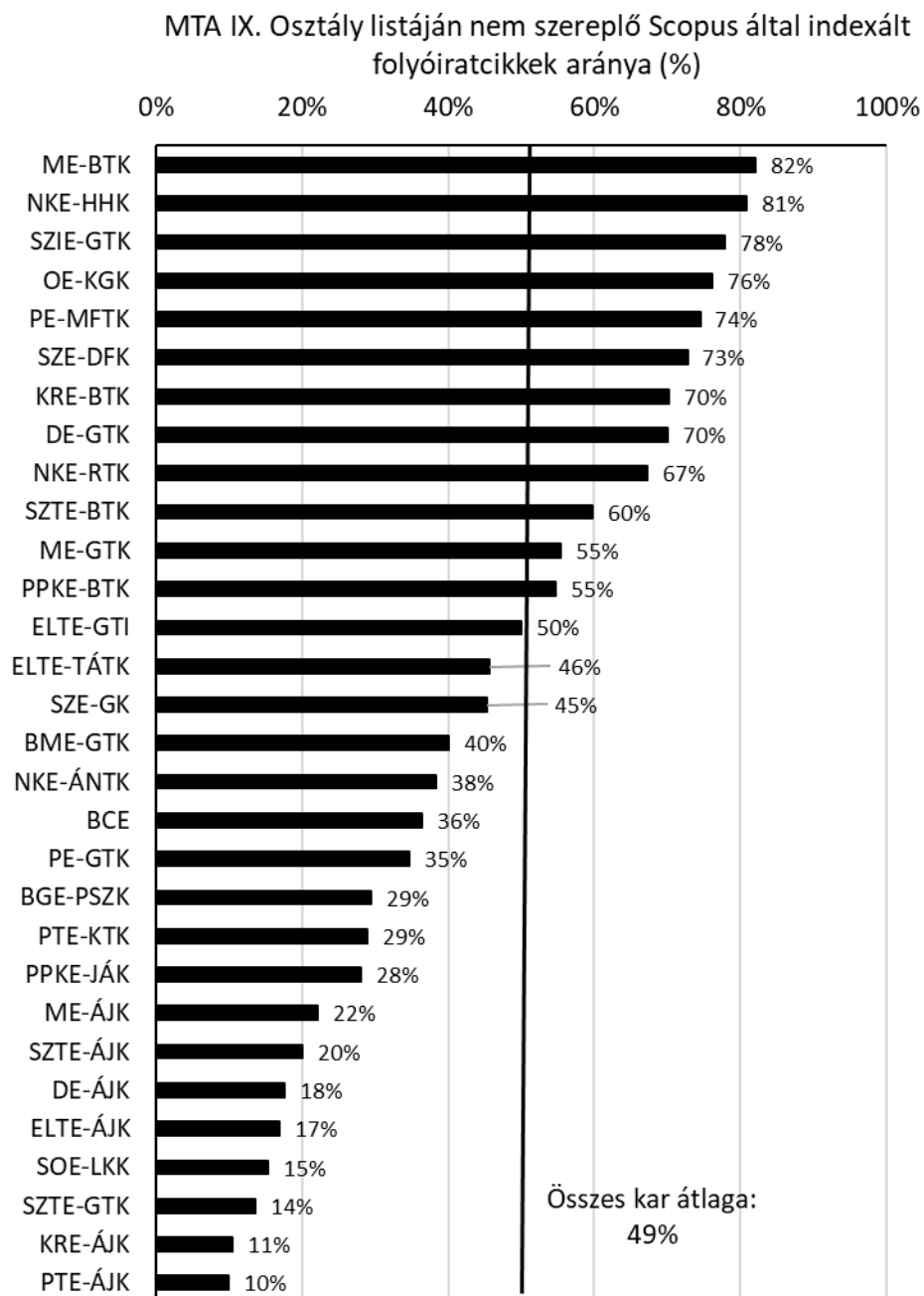
Eredmények

Az elemzést 30 társadalomtudományi kar körében végeztük el, vizsgálva azok publikációs adatait. A 2. ábrán azt láthatjuk, hogy tulajdonképpen mennyi az a „veszteség”, ami ugyan a Scopus által indexált, de az MTA listáin nem szereplő lapban megjelenő közlemény. Ezek ugyanis a szerzők MTA doktori fokozatszerzési eljárása során kizárólag méltányossági kérelemmel fogadható el, és akkor is legfeljebb „B” kategóriásként.

"Az átsorolási kérelmek befogadására és B, C vagy D kategóriás pontértékeléssel való figyelembevételére az illetékes tudományos vagy doktori bizottság tesz javaslatot, amelyeket az Osztály (külön-külön) jóváhagy vagy elutasít. " - Aktuális, 2019. június 28-tól hatályos MTA doktori minimumkövetelmények³

³ Link:

https://mta.hu/data/dokumentumok/doktori_tanacs/IX.%20Osztyaly/2019/9GJO_DoktoriMinimumkovetelmenyekTara_20190628tol.pdf

2. ábra: Egyes karok veszteségei a Scopus által indexált folyóiratcikkek elfogadásának tekintetében 2016 és 2020 között⁴

⁴ Rövidítések: BCE-TK= Budapesti Corvinus Egyetem, BGE-PSZK= Budapesti Gazdasági Egyetem Pénzügyi és Számviteli Kar, BME-GTK= Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem Gazdaság- és Társadalomtudományi Kar, DE-ÁJK= Debreceni Egyetem Állam- és Jogtudományi Kar, DE-GTK= Debreceni Egyetem Gazdaságtudományi Kar, ELTE-ÁJK= Eötvös Loránd Tudományegyetem Állam- és Jogtudományi Kar, ELTE-GTI= Eötvös Loránd Tudományegyetem Gazdálkodástudományi Intézet, ELTE-TÁTK= Eötvös Loránd Tudományegyetem Társadalomtudományi Kar, KRE-ÁJK= Károli Gáspár Református Egyetem Állam- és Jogtudományi Kar, KRE-BTK= Károli Gáspár Református Egyetem Bölcsész- és Társadalomtudományi Kar, ME-ÁJK= Miskolci Egyetem Állam- és Jogtudományi Kar, ME-BTK= Miskolci Egyetem Bölcsészettudományi Kar, ME-GTK= Miskolci Egyetem Gazdaságtudományi Kar, NKE-ÁNTK= Nemzeti Közszerződési Egyetem Államtudományi és Nemzetközi Tanulmányok Kar, NKE-HHK= Nemzeti Közszerződési Egyetem Hadtudományi és

A vizsgálatba bevont karok igen eltérő képet mutatnak a leírt „veszteségek” tekintetében. A legmagasabb értékekkel az ME-BTK (82%), az NKE-HHK (81%) és az SZIE-GTK (78%) rendelkeznek. A legkisebb veszteséget a PTE-ÁJK (10%), a KRE-ÁJK (11%) és az SZTE-GTK (14%) mutatják, tehát ezen karok szerzői által megírt közleménye nagy arányban található meg mind az MTA IX. Osztály listáin, mind a Scopus-ban. Az összes kar átlaga 49%, ami a Web of Science esetében látott 56 %-hoz képest kisebb érték. Ebből arra következtethetünk, hogy a vizsgált karok a Scopus által indexált folyóiratokat tudatosabban követik, illetve az MTA IX. Osztály listáin is több ilyen folyóirat került listázásra.

A Melléklet táblázataiban a vizsgált Scopus által indexált közlemények MTA IX. Osztály folyóiratlistáin való előfordulásukat láthatjuk tudományos bizottságok szerint. A karokat fő profiljuk szerint csoportosítva kiolvashatjuk az adatokból, hogy a társadalom-, bölcsész- és hadtudományi karok körében a Scopus-os közleményeik 49% nem listás, míg 51 %-uk szerepel az MTA listákon. Ugyanez az arány a közgazdaság- és gazdaság-tudományi karok esetében 53% nem listás, míg 47% listás, az állam-, jog-, nemzetközi- és rendészet-tudományi karok esetében pedig 33% nem listás, 67% listás. Ezen adatok alapján a legnagyobb veszteséget a közgazdaság- és gazdaság-tudományi karok könyvelhetik el, ez pedig alapvetően abból származik, hogy ezen karokon a nemzetközi publikálás felé nagyobb kényszer mutat az előmenetel során. Ezáltal a szerzők nagyobb hangsúlyt fektetnek a Scopus által indexált közlemények írására, melyek sokszor olyan lapokban jelennek meg, melyeket saját tudományos bizottságuk nem listáz.

Felhasznált irodalom

- [1.] Aktuális, 2019. június 28-tól hatályos doktori minimumkövetelmények, Link:
https://mta.hu/data/dokumentumok/doktori_tanacs/IX.%20Osztyaly/2019/9GJO_DoktoriMinimu_mkovetelmenyekTara_20190628tol.pdf
- [2.] Bazsa GY. (2017): Felfelé a pályán. Hazai oktatói-kutatói karrierállomások. Magyar Tudomány. 178. évf. 5. sz. 594–606. old.
- [3.] Sasvári P, Bakacsi Gy, Urbanovics A (2020a). Eltérő utak, eltérő publikációs stratégiák: tudományterületi kutatói mintázatok = Different pathways and publication strategies: research patterns of disciplines. STATISZTIKAI SZEMLE 98 : 8 pp. 1001-1023. , 23 p.
- [4.] Sasvári P, Urbanovics A (2020b): Társadalomtudománnyal foglalkozó karok Web of Science (WOS) által indexált folyóiratcikkeinek vizsgálata 2016 és 2020 között, DOI:
<http://doi.org/10.13140/RG.2.2.21669.63201>

Honvédtisztképző Kar, NKE-RTK= Nemzeti Közszolgálati Egyetem Rendészettudományi Kar, OE-KGK= Óbudai Egyetem Keleti Károly Gazdasági Kar, PE-GTK= Pannon Egyetem Gazdaságtudományi Kar, PE-MFTK= Pannon Egyetem Modern Filológiai és Társadalomtudományi Kar, PPKE-BTK= Pázmány Péter Katolikus Egyetem Bölcsész- és Társadalomtudományi Kar, PPKE-JÁK= Pázmány Péter Katolikus Egyetem Jog- és Államtudományi Kar, PTE-ÁJK= Pécsi Tudományegyetem Állam- és Jogtudományi Kar, PTE-KTK= Pécsi Tudományegyetem Közgazdaságtudományi Kar, SOE-LKK= Soproni Egyetem Lámfalussy Sándor Közgazdaságtudományi Kar, SZE-DFK= Széchenyi István Egyetem Deák Ferenc Állam- és Jogtudományi Kar, SZE-GK= Széchenyi István Egyetem Kautz Gyula Gazdaságtudományi Kar, SZIE-GTK= Szent István Egyetem Gazdaság- és Társadalomtudományi Kar, SZTE-ÁJK= Szegedi Tudományegyetem Állam- és Jogtudományi Kar, SZTE-BTK= Szegedi Tudományegyetem Bölcsész- és Társadalomtudományi Kar, SZTE-GTK= Szegedi Tudományegyetem Gazdaságtudományi Kar.

1. táblázat: Scopus által indexált folyóiratcikkek viszonya az MTA. IX. Osztály bizottságainak listájához

Bizottság	GMB ⁵		ÁJB		DEM		HTB		PTB		NFDB		RegTB		SZTB		MTA IX. Osztály	
Kvartilis	Nem listás	Listás	Nem listás	Listás	Nem listás	Listás	Nem listás	Listás	Nem listás	Listás	Nem listás	Listás	Nem listás	Listás	Nem listás	Listás	Nem listás	Listás
Állam-, jog-, nemzetközi- és rendészet-tudományi karok	319	42	217	144	347	14	360	1	294	67	344	17	327	34	291	70	119	242
DE-ÁJK	17	0	5	12	17	0	17	0	13	4	15	2	17	0	17	0	3	14
ELTE-ÁJK	63	8	33	38	67	4	71	0	41	30	65	6	57	14	51	20	12	59
KRE-ÁJK	17	2	2	17	19	0	19	0	16	3	17	2	18	1	16	3	2	17
ME-ÁJK	8	1	4	5	9	0	9	0	9	0	9	0	9	0	8	1	2	7
NKE-ÁNTK	88	24	97	15	105	7	111	1	91	21	105	7	97	15	83	29	43	69
NKE-RTK	50	2	49	3	50	2	52	0	49	3	52	0	49	3	39	13	35	17
PPKE-JÁK	23	2	9	16	25	0	25	0	23	2	25	0	25	0	23	2	7	18
PTE-ÁJK	20	0	2	18	20	0	20	0	18	2	20	0	20	0	20	0	2	18
SZE-DFK	11	0	9	2	11	0	11	0	11	0	11	0	11	0	10	1	8	3
SZTE-ÁJK	22	3	7	18	24	1	25	0	23	2	25	0	24	1	24	1	5	20
Közgazdaság- és gazdaságtudományi karok	733	335	1 049	19	1 015	53	1 064	4	1 000	68	1 032	36	937	131	901	167	568	500
BGE-PSZK	25	26	47	4	49	2	51	0	43	8	45	6	44	7	34	17	15	36
BME-GTK	126	81	204	3	195	12	206	1	192	15	201	6	192	15	159	48	83	124
DE-GTK	148	52	198	2	199	1	198	2	196	4	196	4	195	5	186	14	140	60
ELTE-GTI	24	20	44	0	44	0	44	0	43	1	44	0	43	1	41	3	22	22
ME-GTK	66	17	80	3	66	17	83	0	74	9	83	0	64	19	72	11	46	37
OE-KGK	36	6	42	0	42	0	41	1	42	0	42	0	41	1	39	3	32	10
PE-GTK	34	18	52	0	51	1	52	0	46	6	47	5	38	14	37	15	18	34

⁵ Rövidítések: ÁJB=Állam- és Jogtudományi Bizottság, GMB=Gazdaságtudományi Doktori Minősítő Bizottság, HTB=Hadtudományi Bizottság, NFDB=Nemzetközi és Fejlődéstanulmányok Doktori Bizottság, PTB=Politikatudományi Bizottság, RegTB=Regionális Tudományok Bizottsága, SZTB=Szociológiai Tudományos Bizottság és DEM=Demográfiai Osztályközi Állandó Bizottság.

Bizottság	GMB ⁵		ÁJB		DEM		HTB		PTB		NFDB		RegTB		SZTB		MTA IX. Osztály	
Kvartilis	Nem listás	Listás	Nem listás	Listás	Nem listás	Listás	Nem listás	Listás	Nem listás	Listás	Nem listás	Listás	Nem listás	Listás	Nem listás	Listás	Nem listás	Listás
PTE-KTK	32	51	80	3	78	5	83	0	74	9	79	4	58	25	65	18	24	59
SOE-LKK	9	4	13	0	9	4	13	0	13	0	12	1	8	5	11	2	2	11
SZE-GK	32	10	42	0	40	2	42	0	38	4	38	4	34	8	31	11	19	23
SZIE-GTK	181	26	206	1	202	5	207	0	205	2	207	0	196	11	193	14	161	46
SZTE-GTK	20	24	41	3	40	4	44	0	34	10	38	6	24	20	33	11	6	38
Társadalom-, bölcész- és hadtudományi karok	1 579	490	1 956	113	1 908	161	2 063	6	1 757	312	1 896	173	1 864	205	1 484	585	1 018	1 051
BCE*	553	417	876	94	906	64	970	0	771	199	831	139	806	164	668	302	354	616
ELTE-TÁTK	157	53	199	11	189	21	209	1	158	52	191	19	178	32	136	74	96	114
KRE-BTK	124	7	131	0	121	10	131	0	127	4	129	2	130	1	107	24	92	39
ME-BTK	60	1	61	0	59	2	61	0	57	4	61	0	60	1	54	7	50	11
NKE-HHK	65	3	68	0	67	1	63	5	64	4	67	1	67	1	63	5	55	13
PE-MFTK	47	0	46	1	47	0	47	0	45	2	46	1	47	0	39	8	35	12
PPKE-BTK	230	6	229	7	212	24	236	0	213	23	230	6	233	3	165	71	129	107
SZTE-BTK	343	3	346		307	39	346	0	322	24	341	5	343	3	252	94	207	139
Összesen	2 631	867	3 222	276	3 270	228	3 487	11	3 051	447	3 272	226	3 128	370	2 676	822	1 705	1 793

*Nincs kari bontás

Forrás: MTMT

2. táblázat: Scopus által indexált folyóiratcikkek megoszlása az MTA. IX. Osztály bizottságainak listájához

Bizottság	GMB		ÁJB		DEM		HTB		PTB		NFDB		RegTB		SZTB		MTA IX. Osztály	
	Nem listás	Listás	Nem listás	Listás	Nem listás	Listás	Nem listás	Listás	Nem listás	Listás	Nem listás	Listás	Nem listás	Listás	Nem listás	Listás	Nem listás	Listás
Állam-, jog-, nemzetközi- és rendészet-tudományi karok	88%	12%	60%	40%	96%	4%	100%	0%	81%	19%	95%	5%	91%	9%	81%	19%	33%	67%
DE-ÁJK	100%	0%	29%	71%	100%	0%	100%	0%	76%	24%	88%	12%	100%	0%	100%	0%	18%	82%
ELTE-ÁJK	89%	11%	46%	54%	94%	6%	100%	0%	58%	42%	92%	8%	80%	20%	72%	28%	17%	83%
KRE-ÁJK	89%	11%	11%	89%	100%	0%	100%	0%	84%	16%	89%	11%	95%	5%	84%	16%	11%	89%
ME-ÁJK	89%	11%	44%	56%	100%	0%	100%	0%	100%	0%	100%	0%	100%	0%	89%	11%	22%	78%
NKE-ÁNTK	79%	21%	87%	13%	94%	6%	99%	1%	81%	19%	94%	6%	87%	13%	74%	26%	38%	62%
NKE-RTK	96%	4%	94%	6%	96%	4%	100%	0%	94%	6%	100%	0%	94%	6%	75%	25%	67%	33%
PPKE-JÁK	92%	8%	36%	64%	100%	0%	100%	0%	92%	8%	100%	0%	100%	0%	92%	8%	28%	72%
PTE-ÁJK	100%	0%	10%	90%	100%	0%	100%	0%	90%	10%	100%	0%	100%	0%	100%	0%	10%	90%
SZE-DFK	100%	0%	82%	18%	100%	0%	100%	0%	100%	0%	100%	0%	100%	0%	91%	9%	73%	27%
SZTE-ÁJK	88%	12%	28%	72%	96%	4%	100%	0%	92%	8%	100%	0%	96%	4%	96%	4%	20%	80%
Közgazdaság- és gazdaságtudományi karok	69%	31%	98%	2%	95%	5%	100%	0%	94%	6%	97%	3%	88%	12%	84%	16%	53%	47%
BGE-PSZK	49%	51%	92%	8%	96%	4%	100%	0%	84%	16%	88%	12%	86%	14%	67%	33%	29%	71%
BME-GTK	61%	39%	99%	1%	94%	6%	100%	0%	93%	7%	97%	3%	93%	7%	77%	23%	40%	60%
DE-GTK	74%	26%	99%	1%	100%	1%	99%	1%	98%	2%	98%	2%	98%	3%	93%	7%	70%	30%
ELTE-GTI	55%	45%	100%	0%	100%	0%	100%	0%	98%	2%	100%	0%	98%	2%	93%	7%	50%	50%
ME-GTK	80%	20%	96%	4%	80%	20%	100%	0%	89%	11%	100%	0%	77%	23%	87%	13%	55%	45%
OE-KGK	86%	14%	100%	0%	100%	0%	98%	2%	100%	0%	100%	0%	98%	2%	93%	7%	76%	24%
PE-GTK	65%	35%	100%	0%	98%	2%	100%	0%	88%	12%	90%	10%	73%	27%	71%	29%	35%	65%
PTE-KTK	39%	61%	96%	4%	94%	6%	100%	0%	89%	11%	95%	5%	70%	30%	78%	22%	29%	71%
SOE-LKK	69%	31%	100%	0%	69%	31%	100%	0%	100%	0%	92%	8%	62%	38%	85%	15%	15%	85%

Bizottság	GMB		ÁJB		DEM		HTB		PTB		NFDB		RegTB		SZTB		MTA IX. Osztály	
Kvartilis	Nem listás	Listás	Nem listás	Listás	Nem listás	Listás	Nem listás	Listás	Nem listás	Listás	Nem listás	Listás	Nem listás	Listás	Nem listás	Listás	Nem listás	Listás
SZE-GK	76%	24%	100%	0%	95%	5%	100%	0%	90%	10%	90%	10%	81%	19%	74%	26%	45%	55%
SZIE-GTK	87%	13%	100%	0%	98%	2%	100%	0%	99%	1%	100%	0%	95%	5%	93%	7%	78%	22%
SZTE-GTK	45%	55%	93%	7%	91%	9%	100%	0%	77%	23%	86%	14%	55%	45%	75%	25%	14%	86%
Társadalom-, bölcész- és hadtudományi karok	76%	24%	95%	5%	92%	8%	100%	0%	85%	15%	92%	8%	90%	10%	72%	28%	49%	51%
BCE	57%	43%	90%	10%	93%	7%	100%	0%	79%	21%	86%	14%	83%	17%	69%	31%	36%	64%
ELTE-TÁTK	75%	25%	95%	5%	90%	10%	100%	0%	75%	25%	91%	9%	85%	15%	65%	35%	46%	54%
KRE-BTK	95%	5%	100%	0%	92%	8%	100%	0%	97%	3%	98%	2%	99%	1%	82%	18%	70%	30%
ME-BTK	98%	2%	100%	0%	97%	3%	100%	0%	93%	7%	100%	0%	98%	2%	89%	11%	82%	18%
NKE-HHK	96%	4%	100%	0%	99%	1%	93%	7%	94%	6%	99%	1%	99%	1%	93%	7%	81%	19%
PE-MFTK	100%	0%	98%	2%	100%	0%	100%	0%	96%	4%	98%	2%	100%	0%	83%	17%	74%	26%
PPKE-BTK	97%	3%	97%	3%	90%	10%	100%	0%	90%	10%	97%	3%	99%	1%	70%	30%	55%	45%
SZTE-BTK	99%	1%	100%	0%	89%	11%	100%	0%	93%	7%	99%	1%	99%	1%	73%	27%	60%	40%
Összesen	75%	25%	92%	8%	93%	7%	100%	0%	87%	13%	94%	6%	89%	11%	77%	23%	49%	51%

Forrás: MTMT